

Deportace do Sýrie a Afghánistánu jsou protiprávní. S Talibanem a Asadem je jakákoli "migrační dohoda o bezpečných návratech" jen cárem papíru.

OPU vyjadřuje znepokojení nad plánem mezinárodní diplomatické mise do Sýrie, která má být zorganizována pod záštitou Ministerstva vnitra České republiky. Cílem této mise má být vytipovat oblasti, které by bylo možné považovat za bezpečné a kam by mohli být z EU navraceni syrští uprchlíci. Takový záměr považujeme za nezodpovědný a neproveditelný, jelikož situace v Sýrii je nadále velmi nestabilní a nebezpečná.

Sýrie patří mezi země, které postihuje jedna z největších humanitárních krizí na světě. Podle odhadů OSN potřebuje v současné době humanitární pomoc v Sýrii více než 16,7 milionu lidí. ([UNHCR, Operational Update Syria, January 2024](#))

Po více než 12 letech krize v Sýrii je humanitární krize na nejvyšší úrovni. V politickém řešení krize bylo dosaženo jen malého pokroku a miliony syrských uprchlíků jsou nuceně vysídleny do sousedních zemí. Asi 6,8 milionu vnitřně vysídlených osob se v Sýrii potýká s obrovskými problémy na každodenní bázi. ([UNHCR, Syria Emergency](#))

Vysoký komisař OSN pro uprchlíky, Filippo Grandi, zdůraznil, že návrat syrských uprchlíků musí být dobrovolný, bezpečný a důstojný. Uprchlíci čelí překážkám, které jim jejich návrat znemožňují – ať už je to právě humanitární krize nebo obavy z bezpečnosti. Zavedení oblastí Sýrie, které by byly považovány za bezpečné pro návrat uprchlíků není podle Vysokého komisaře žádným řešením problému. Podle něj bude návrat uprchlíků úspěšný pouze tehdy, pokud budou vytvořeny v zemi podmínky pro udržitelný a bezpečný život. ([HC's Statement – Syria Conference 27 May 2024](#))

I přesto, že více než polovina syrských uprchlíků doufá, že se jednou do Sýrie vrátí, v současné době je to asi jen 1 % osob, které se plánuje do země vrátit v průběhu následujícího roku – většina uprchlíků se obává právě bezpečnosti, živobytí, nedostatečného přístupu k základním službám, vč. bydlení. ([UNHCR, Regional Survey May 2023](#))

V roce 2023 se do Sýrie vrátilo pouze 38 257 syrských uprchlíků, což je pokles oproti předcházejícím letům. ([UNHCR Syria – Returnees](#))

Podle zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva čelí mnoho Syřanů, kteří uprchli před válkou, po návratu do Sýrie hrubému porušování lidských práv. Podle zprávy se porušování lidských práv dopouští vláda, ale i další ozbrojené skupiny po celé zemi. Zpráva vyzdvihuje, že právě navrátilivší jsou po návratu zvláště zranitelní a jsou vystaveni svévolným zadržením, mučení a špatnému zacházení, sexuálnímu a genderově podmíněnému násilí, nuceným zmizením a únosům. S těmi, kteří jsou

v hostitelských zemích musí být zacházeno v souladu s mezinárodním právem, včetně principu *non-refoulement*. Práva uprchlíků a žadatelů o azyl musí být respektována. Jejich návrat by měl být dobrovolný s podmínkami pro bezpečný, důstojný a udržitelný návrat. ([OHCHR, Syrian Returnees Report, February 2024](#))

Situace je dále komplikována neustálými ozbrojenými konflikty a politickou nestabilitou. Režim Bašára Asada je zodpovědný za rozsáhlé porušování lidských práv, včetně mučení a zabíjení tisíců vlastních občanů. Podle zprávy Ministerstva zahraničí USA z roku 2023 syrský režim a jeho spojenci pokračují v závažném porušování lidských práv, včetně zabíjení civilistů. Zpráva uvádí, že během roku 2023 bylo syrským režimem a jeho spojenci zabito nejméně 1032 civilistů. Navíc byly dokumentovány případy mimosoudních poprav, mučení a svévolného zadržování. ([US DS, Syria Report 2023](#))

Amnesty International popsala případy, kdy navrátilí uprchlíci, včetně žen a dětí, čelili mučení, násilí a svévolnému zadržování, ale také sexuálnímu a genderově motivovanému násilí. ([Amnesty International, 2021](#))

Podle zprávy Human Rights Watch čelí syrští civilisté neustálým zneužíváním ze strany syrské vlády i jiných stran konfliktu. Vláda omezuje distribuci humanitární pomoci a odpírá ji lidem, kteří s vládním režimem nesouhlasí. Miliony lidí žijí pod hranicí chudoby, a to i v důsledku hospodářské krize a sankcí. Zpráva rovněž popisuje, že uprchlíci, kteří se vracejí do Sýrie, čelí svévolnému zatýkání, mučení a dalším formám zneužívání. ([HRW, Syria Report 2023](#))

Rezoluce Rady OSN pro lidská práva přijatá 13. července 2023 ([A/HRC/RES/53/18](#)), podpořená mimo jiné i Českou republikou, odsuzuje vážnou lidskoprávní situaci v celé Sýrii a zdůrazňuje důležitost ochrany lidských práv a poskytování humanitární pomoci.

Apelujeme proto na zrušení plánované mise a zaměření na poskytování podpory syrským uprchlíkům v hostitelských zemích. Vyzýváme českou vládu k postupu v souladu s mezinárodními standardy, podle kterých musí být návrat uprchlíků bezpečný, dobrovolný a důstojný, což v současné době a při situaci v Sýrii nelze zaručit.